

цивільного захисту населення, особливо сільського, держава має великі проблеми. І після закінчення війни та нашої перемоги органам державної влади потрібно повністю переглянути і кардинально змінити відношення до цивільного захисту всього свого народу.

Список використаних джерел

1. Атаманчук П. С., Мендерецький В. В., Панчук О. П., Чорна О. Г. Безпека життєдіяльності (теоретичні основи) : навчальний посібник. Кам'янець-Подільський: Буйницький О. А. 2008. 108 с.
2. Ярошевська В. М. Безпека життєдіяльності : підручник. К.: ВД «Професіонал», 2004. 560 с .

ФОРМУВАННЯ ПРИРОДООХОРОННОЇ СВІДОМОСТІ ЛЮДСТВА ШЛЯХОМ ВІДМОВИ ВІД ПЕРЕВИРОБНИЦТВА ОДЯГУ

Продан Катерина Сергіївна

Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка

Анотація. Новітні тренди «швидкої моди» реалізуються за низькими цінами, стимулюють значне надспоживання і створюють проблему перевиробництва одягу. В більшості випадків недоспоживаний товар закінчує життя на звалищі. Крім того, кожен етап виробництва одягу несе шкоду водній, наземній і атмосферній екосистемам. Ця проблема, безумовно, збережеться і в майбутньому, якщо не відбудеться переоцінка цінностей у свідомості споживачів.

Ключові слова: «швидка мода», екологія, перевиробництво одягу, надспоживання, захист довкілля, «повільна мода».

Перевиробництво одягу, в тому числі і актуального, сьогодні трансформувалося в одну з критичних екологічних і екосоціальних проблем. Типовим явищем в цьому проблемному секторі став так званий «fast-fashion», тобто «швидка мода», завдяки якій дизайнерський продукт поставляється на масовий ринок за відносно низькими цінами.

Fast-fashion – то є сучасний термін, який використовують модні ритейлери для того, щоб висловити швидке оновлення асортименту марки кілька разів на сезон. Одяг цього класу використовує модні тенденції, що представляються на Тижнях Моди як навесні, так і восени кожного року. За рахунок оптимізації ланцюга «виробництво-поставка» новітні тренди в редакції Fast-fashion виготовляються швидко і реалізуються недорого, що дозволяє споживачу купувати модні речі за значно нижчою ціною. Цю філософію швидкого виготовлення використовують великі роздрібні торгові мережі, такі як H&M, Zara, Peacocks, Topshop. Безперервний випуск нових продуктів робить одяг економічно ефективним інструментом маркетингу, збільшує упізнавання бренду і приводить до значного зростання темпів споживчих покупок. Маркетологи, таким чином, створили більше купівельних сезонів в одній порі року. Так, наприклад, іспанська роздрібна торговельна мережа Zara стала глобальною моделлю того, як зменшити час між розробкою і виробництвом. Тут новинки поставляються в магазини два рази на тиждень. Скорочення виробничих витрат дозволяє Zara виробляти більше 30000 одиниць продукції щорічно для майже 1600 магазинів в 58 країнах [2].

Абсолютно очевидно: «швидка мода» стимулює значне надспоживання і створює проблему надвиробництва. Американці сьогодні купують у п'ять разів більшу кількість одягу, ніж вони це робили в 1980 році. Доля Fast-fashion на ринку одягу зростає з 15% у 2008 році до майже 30% у 2015 р. Розвинені країни, задовольняючи надмірний попит, виробляють все більше і більше одягу, сприяючи забрудненню, що викликане надвиробництвом, і це безперервний процес. В найкращому випадку недоспоживаний товар стає джерелом «секонд-хенд», але в більшості випадків він закінчує життя на звалищі. На звалищі опиняються і нові

речі, що їх не вдалося реалізувати у сезон. [1]

Споживачі в розвинених країнах виробляють величезну кількість відходів, купуючи і викидаючи одяг. Наприклад, жителі Нью-Йорка викидають близько 200000 тон одягу, сумок, ременів і інших видів текстильних виробів за рік. Середня американська сім'я створює 82 фунти текстильних відходів щорічно. По всій країні це становить приблизно 10,5 млн. тонн. Текстильна промисловість займає приблизно від 5% до 10% місця на звалищах. Одяг, що потрапляє на звалища найчастіше виробляється з синтетичних або неорганічних матеріалів. Крім того, кожен етап виробництва одягу несе шкоду водній, наземній і атмосферній екосистемам. Ця шкода включає в себе викид токсичних парникових газів в атмосферу, забруднення і руйнування місць існування водних тварин тощо. Ця проблема, безумовно, збережеться і в майбутньому, якщо не відбудеться переоцінка цінностей в умах споживачів. [1]

Судові процеси увесь час супроводжують діяльність Fast-fashion. Прикладом є фірма «Forever 21» – одна з найбільших представників швидкої моди у США – брала участь в декількох судових процесах за вповні передбачуваними порушеннями прав інтелектуальної власності. Позови стверджують, що більшість товарів в роздрібній торгівлі можна вважати підробками ліній дизайн-розробок від «Діана фон Фюрстенберг», «Anna Sui», «Гвен Стефані», «Harajuku Lovers» і багатьох інших відомих дизайнерів. «Forever 21» та інші зазвичай не коментують результати судових процесів. Щодо переробки текстильних відходів, то сфера ця сьогодні виглядає вельми проблемною. Розірвані волокна тканин не піддаються відновленню і якість переробленої тканини значно гірша за вихідну. Той таки Н&М (Hennes & Mauritz), другий за обсягом виробництва представник Fast-fashion у відповідь на звинувачення у забрудненні середовища, об'явив конкурс на нову технологію щодо переробки одягу. Приз від Н&М склав не мало і не багато – аж 1\$ млн. [2]

Рух в напрямку створення рециклів з відходів текстильної промисловості триває. В той же час, певні досягнення на шляху переробки окремих видів пластмас вже знайшли практичну реалізацію. Вдалим прикладом є процес отримання популярної теплої тканини фліс. З пляшок ПЕТ-тари (поліетилен-терафталату) після дроблення і нагріву до 2700 отримують волокно для його виготовлення. Технологія ця була розроблена в Массачусетсі у 1979 році. Цікавим є той факт, що винахідник флісу навмисно відмовився від патентування матеріалу на користь того, щоби його можна було повсюди виробляти. Ще один приклад. Ірландський дизайнер Кармен Хіеса під час відрядження до Філіппін побачила скільки шкоди довкіллю тут завдає виробництво натуральної шкіри, що виробляється на експорт. Вона запропонувала розробити альтернативну шкіру з натуральних рослинних волокон, які тут ростуть в достатку. Так, після 5 років розробок, було запущено виробництво екологічної шкіри з волокон ананаса. [2]

В якості альтернативи швидкій моді пропонується «повільна мода». Термін «повільна мода» був придуманий Кейт Флетчер в 2007 році. «Повільна мода» відокремлює увесь одяг, розрахований на масового споживача, – від виготовленого вручну до серійного, і об'єднує в собі «надійні», «еко», «зелені» рухи в середині моди.

Ідея «повільної моди» закликає споживачів задуматися про вплив текстильної промисловості на навколишнє середовище і рибні ресурси, уповільнює ланцюги поставок з метою зменшення кількості сезонів продаж, стимулює виробництво якісного одягу тощо. Ключова фраза, яка використовується по відношенню до терміну «повільна мода»: «якість – важливіша за кількість». Ця фраза певним чином узагальнює основні принципи уповільнення темпів споживання одягу, і пропагує одяг, що служитиме довше. В цьому сенсі очевидним стає той факт, що в світі фешн-індустрії рішення екологічних проблем слід шукати на шляху зниження частих позовів до «шопінгу» у значної частини населення.

Але не усе так добре з «повільною модою» як здається, та і взагалі з екостилем як таким. Виробники дизайнерських речей зазвичай декларують їх «доступність», на ділі ж вони для більшості звичайних користувачів недоступні фінансово, а часом ще і незрозумілі «ідейно». Велика ціна робить майже недоступними якісні речі для більшості населення

планети.

Українське студентство, в тому числі і майбутні дизайнери одягу, виховуються в дусі поваги до ідей екології. Можливість просунення на ринок дійсно корисного одягу вони вбачають в його абсолютній стильності. Очевидно, що рух в напрямку екологізації свідомості споживача, а так і виробника існує, він помітний, в нього є свої ідеологи. На жаль, ще до кінця не ясно, що ми хочемо отримати від дизайнерів одягу такого, що стовідсотково знижувало б тиск на довкілля? Як бути з натуральною шкірою і особливо з хутром, вироби з яких сьогодні суперечать принципам біоморфізму, які лежать в основі екологічного знання? Хто створить умови і візьме на себе відповідальність за обмеження споживання? Очевидно, що вирішення цих проблем дизайнери одягу самі не знайдуть. Екодизайн одягу лише в одиничних випадках дійсно здатен вирішити проблему самотужки.

Список використаних джерел

1. Дацюк С., Матвієнко К. Криза надспоживання. *Українська правда*. 2018. URL: <https://www.prawda.com.ua/articles/2008/11/4/3603221/> (дата звернення 06.04.2022).
2. Дизайнерська діяльність: екологічне проектування. Науково-методичне видання / В. О. Свірко, О. В. Бойчук, В. М. Голобородько, А. Л. Рубцов, О. В. Кардаш, О. В. Чемакіна. Київ : УкрНДІ ДЕ, 2016. 196 с.

ВИМОГИ ДО БЕЗПЕКИ ПРАЦІ ПРИ РОБОТІ ЗІ ШВЕЙНИМ ОБЛАДНАННЯМ

Проценко Тетяна Валеріївна

Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка

Анотація. У статті розглянуто питання охорони праці та безпеки праці працівників на швейних підприємствах. Зауважується необхідність проходження навчання та перевірку знань з охорони праці та техніки безпеки робітниками швейного виробництва. Аналізуються особливості роботи учнів зі швейним обладнанням на уроках трудового навчання у процесі опанування технології виготовлення швейних виробів. Розглядають правила техніки безпеки при роботі на побутовому швейному обладнанні.

Ключові слова: швейне обладнання, охорона праці, безпека праці, технологія виготовлення швейних виробів, правила техніки безпеки, трудове навчання.

Охорона праці на швейному підприємстві спрямована на збереження здоров'я та запобігання каліцтвам під час експлуатації обладнання та знаходження на робочому місці.

Наказом Міністерства надзвичайних ситуацій України від 12.12.2012 № 1416 затверджено Правила охорони праці для працівників швейного виробництва (НПАОП 18.2-1.04-13). Ці правила поширюються на всіх суб'єктів господарювання незалежно від форм власності та організаційно-правової форми, які використовують найману працю та здійснюють діяльність, пов'язану з виробництвом швейних виробів. Правила регламентують вимоги до безпечного виконання робіт у технологічних процесах швейного виробництва та є обов'язковими для виконання роботодавцями та працівниками.

Робітники повинні проходити навчання та перевірку знань з охорони праці та техніки безпеки [2]. Працівники, які тільки вийшли на роботу, проходять вступний інструктаж Його проводить інженер з охорони праці або головний інженер. Після цього робітник проходить первинний інструктаж і кожні 3 місяці – повторний. У разі введення в експлуатацію нового обладнання або у разі виникнення нештатної (аварійної) ситуації проводять позаплановий інструктаж. Разовий інструктаж проводять при виконанні робіт, які не пов'язані з робочими обов'язками робітника. При порушенні правил техніки безпеки та охорони праці робітнику роблять попередження.

Потрібно відмітити, що швейне обладнання як за обсягом продукції, так і за своєю номенклатурою дуже різноманітне. Воно відрізняється видами технологічних операцій, що